

လဝွန်းအိန်နှင့် ကတိသစ္စာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာ

“ကတိသစ္စာတည်သောခါ နွယ်မြက်သစ်ပင် ဆေးဖက်ဝင်၏” ဟု မြန်မာလူမျိုးတို့ ဆိုစကားရှိခဲ့ပြီး ကတိသစ္စာကို တန်ဖိုးထား စောင့်ထိန်းကြသည်။ “မင်းမှာသစ္စာ လူမှာကတိ” ဟူ၍ ရှေးမြန်မာမင်းများက ထီးနန်း တက်ချိန်တွင် သစ္စာပြုလေ့ရှိကြသည်။ ကတိသစ္စာတည်သောအခါ ဂုဏ်သိက္ခာတန်ဖိုးမြင့်မားပြီး၊ ကတိသစ္စာ ပျက်ယွင်းပါက ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်း၍ ယုံကြည်မှုပါပျက်ရလေတော့သည်။

မြန်မာစာပေတွင် ထင်ရှားသော “ဘကြီးအောင်ညာတယ်” ဝတ္ထု၌ ပန်းပုရုပ်ကို ဝယ်ယူရန် မုန့်ဖိုးများစု၍ မျှော်လင့်ခဲ့သည့် လူငယ်လေးတစ်ဦးသည် ဘကြီးအောင်၏ ကတိပျက်ယွင်းမှုကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးရသည်မှာ ကြေကွဲဖွယ်ရာ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ချစ်သူစုံတွဲတို့သည်လည်း ဘုရားထံဆုပန်၍ ကတိသစ္စာ ပြုလေ့ရှိကြသည်။ နတ်သျှင်နောင်၏ သစ္စာတိုင်ရတုများမှာလည်း ထင်ရှားလှသည်။

ကတိသစ္စာကို တန်ဖိုးထားခဲ့ကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ကတိသစ္စာ ပျက်ယွင်းမှုများ ရှိလာသည်ကို ဝမ်းနည်းဖွယ်ရာ တွေ့မြင်နေရသည်။ လူမှုရေးတွင်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးတွင်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးတွင်လည်းကောင်း၊ ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းမှုများ တွေ့ကြုံနေရသည်။

နိုင်ငံရေးတွင် ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းမှုသည် လူမျိုး၏ဂုဏ်သိက္ခာ၊ နိုင်ငံ၏ဂုဏ်သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းစေမှု ဖြစ်သည်။ ပြည်မနေ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ပြည်နယ်သား တိုင်းရင်းသားများနှင့် အတူတကွ အင်္ဂလိပ်ထံမှ လွတ်လပ်ရေးရယူရန် ကြိုးပမ်းစဉ်က ပင်လုံစာချုပ် ချုပ်ဆို၍ လူမျိုးအသီးသီး၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အတွက် ကတိသစ္စာပြုခဲ့ကြသည်။ မြန်မာလူမျိုးတို့ဖက်မှ ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းခဲ့ပြီး၊ ပြည်တွင်းစစ်မီး တောက်လောင်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်နေတိုင်းရင်းသားတို့၏ မြန်မာလူမျိုးများအပေါ် ထားရှိသော ယုံကြည်မှု လည်း ပျက်ယွင်းခဲ့ရသည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ဝိုလ်ချုပ်စောမောင် ဦးဆောင်သော နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ (န.ဝ.တ) အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲပြီးလျှင် အနိုင်ရပါတီကို အာဏာလွှဲအပ်၍ စစ်တန်းလျား ပြန်မည် ဟူသော ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတို့၏ စစ်ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ယုံကြည်မှု ပျက်ယွင်းပြီး မြန်မာ့တပ်မတော်၏ ဂုဏ်သိက္ခာလည်း ကျဆင်းရတော့သည်။

မြန်မာ့တပ်မတော်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ကတိကဝတ်များ ပြုကြပြီးနောက် ထိုးစစ်ဆင်တိုက်ခိုက်မှုများ ရှိလာသဖြင့်လည်း မြန်မာ့ တပ်မတော်အပေါ် ယုံကြည်မှုများ ပိုမိုလျော့ပါးရသည်။

၂၀၁၄ နှင့် ၂၀၁၅ နှစ်ဦးပိုင်းကာလများက အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့မှ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော အမျိုးသား ပညာရေးဥပဒေကို သဘောမတူသဖြင့် ကျောင်းသားများ သပိတ်မှောက်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ကျောင်းသားများ၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ အစိုးရဝန်ကြီးများ၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပညာရေးစနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကွန်ရက် (NNER) တို့ပါဝင်သော လေးပွင့်ဆိုင် ဆွေးနွေးပွဲ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသားများတောင်းဆိုခဲ့သော ပညာရေးကဏ္ဍ (၁၁) ခုတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် တောင်းဆိုချက်များကို လေးပွင့်ဆိုင်ဆွေးနွေးပွဲ၌ သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ သဘောတူညီချက်များကိုလည်း စာရေးသား၍ အဖွဲ့ လေးဖွဲ့မှ ခေါင်းဆောင်များလက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ကတိသစ္စာပြုခဲ့ကြသည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်တို့မှ ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းကာ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများအား ရိုက်နှက်ဖမ်းဆီးပြီး ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခဲ့သည်။ သဘောတူညီခဲ့သည့် အချက်များကိုလည်း မျက်ကွယ်ပြုခဲ့ကြသဖြင့် အစိုးရနှင့် လွှတ်တော်အပေါ် ကျောင်းသားများ၏ ယုံကြည်မှု ဆုံးရှုံးရတော့သည်။

နိုင်ငံရေးလောကတွင် သာမက စီးပွားရေးလောကတွင်လည်း ယုံကြည်အပ်နှံမှုများကို အလွဲသုံးစားပြုကာ ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းမှုများကိုလည်း မကြာခဏပင်ကြားသိနေရပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းနှင့်တိုင်း မိသားစု တစ်ခုနှင့်တစ်ခုကြား ယုံကြည်မှုများ ပျက်ယွင်းရတော့သည်။

ကတိသစ္စာကို တန်ဖိုးထားသည့် အဆိုအမိန့်များရှိခဲ့သော်လည်း အဆိုပါတန်ဖိုးထားမှုကို မျက်ကွယ်ပြုသည့် အစဉ်အလာသည် မြန်မာလူမျိုးများတွင် ရှိနေသလော။ မြန်မာရာဇဝင်တွင် ရှေးမြန်မာမင်းများသည် ကတိသစ္စာဖောက်ဖျက်သည့် အစဉ်အလာရှိခဲ့သလော။

မွန်အမျိုးသားပညာရှင် ဆရာကြီးနိုင်ပန်းလှ ပြုစုခဲ့သည့် “ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံကျမ်း” တွင် မွန်သူရဲကောင်း လဝွန်းအိန်၏ ကတိသစ္စာအပေါ် တန်ဖိုးထားခဲ့ပုံနှင့် မြန်မာဘုရင်၏ ကတိသစ္စာ ပျက်ယွင်းမှုကြောင့် လဝွန်းအိန် အသက်ဆုံးပါးခဲ့ရမှုကို ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ရသည်။

မြန်မာလူမျိုး အင်းဝဘုရင် မင်းခေါင်နှင့် မွန်လူမျိုး ဟံသာဝတီဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်တို့၏ စစ်ပွဲအတွင်း နှစ်ဖက်ဘုရင်တို့သည် ကတိသစ္စာပြုမှုများ၊ ကတိသစ္စာပျက်ယွင်းမှုများနှင့် အကောက်ကြံမှုများ အကြိမ်ကြိမ် ရှိခဲ့ကြသည်။ မွန်သူရဲကောင်း လဝွန်းအိန်က ကတိသစ္စာ၏တန်ဖိုးကို ဖော်ထုတ်ခဲ့မှုသည် လေးစားဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းခေါင်နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်တို့ ပြည်ရွှေဆံတော်ဘုရား (မြသီတင်းဘုရား) ရင်ပြင်တွင် နှစ်ဖက်စစ်ပြေငြိမ်းရန် ကတိသစ္စာပြုခဲ့ကြသည်ကို ဘုရင်မင်းခေါင်က ဖောက်ဖျက်ခဲ့ဖူးသည်။ စစ်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၃၄၊ ၂၅၀၊ ၂၅၃)။

နောက်တကြိမ် စစ်ပြေငြိမ်းရန် ဘုရင်မင်းခေါင်က ကမ်းလှမ်းသောအခါ သဘောတူခဲ့ပြီးနောက် ဘုရင်မင်းခေါင်နှင့် မြန်မာမူးမတ်ဗိုလ်ပါများကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ရန် ရာဇာဓိရာဇ် အကောက်ကြံခဲ့သည်။ ပန်းကျော်ချောင်း သဲသောင်ပြင်တွင် နှစ်ဖက် မူးမတ်ဗိုလ်ပါများ စစ်ပြေငြိမ်းရန် ကတိသစ္စာပြုကြပြီးလျှင် မွန်မူးမတ်ဗိုလ်ပါတို့က မြန်မာဘုရင် မင်းခေါင်ကို သွားရောက်ကန်တော့ဟန်ဆောင်၍ လုပ်ကြံရန်နှင့် ရာဇာဓိရာဇ်အား ကန်တော့ကြမည့် မြန်မာမူးမတ်ဗိုလ်ပါများကိုလည်း လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ရာဇာဓိရာဇ်၏အကြံ မအောင်ခဲ့ပါ။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၄၊ ၂၅၅)။

နှစ်ဖက် မူးမတ်ဗိုလ်ပါများ သစ္စာပြုရန် ပန်းကျော်ချောင်း သဲသောင်ပြင်သို့အဆင်းတွင် မြန်မာဖက်မှ သူရဲကောင်း သတိုးက မွန်သူရဲကောင်း လဝွန်းအိန်အား “ငါတို့ပြုကြမည့်သစ္စာသည် ဖြောင့်မန်သည် ထင်သလော” ဟု မေးသောအခါ လဝွန်းအိန်က “စစ်တို့၏ သဘောတွင် သစ္စာမှန်သည် ရှိဖူးသလော” ဟု ဖြေ၏။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၅)။ လဝွန်းအိန်၏ အဖြေစကားကြောင့် မြန်မာမူးမတ်ဗိုလ်ပါတို့သည် သစ္စာဆိုပွဲကို ဖျက်သိမ်း၍ တပ်ပြန်ဆုတ်သည်။ ဤသတင်းကို ရာဇာဓိရာဇ် ကြားသောအခါ လဝွန်းအိန်ကြောင့် အကြံပျက်ရသည်ဟု ဒေါသအမျက်ထွက်ပြီး၊ လဝွန်းအိန်အား သတ်ရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၅)။ သို့ရာတွင် လဝွန်းအိန်၏ လျှောက်လဲချက်ကြောင့် ရာဇာဓိရာဇ်အမျက်ပြေပြီး မွန်လူမျိုးတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ဆည်နိုင်ခဲ့သည်။ လဝွန်းအိန်လည်း အသက်ချမ်းသာ ရခဲ့သည်။

လဝွန်းအိန်၏ လျှောက်လဲချက်တွင် “သတိုးက ကျွန်ုပ်ကိုမေးသည်။ ယခုပြုသည့်သစ္စာ မှန်၏လော။ ထိုအခါ ကျွန်ုပ်စဉ်းစားသည်။ မြန်မာတွေ ရုံးတော့မည်။ သူတို့မှာ ရိက္ခာပြတ်၍ ငတ်မွတ်နေပြီ။ သူတို့ လှည့်ပြန်ရတော့မည်။ သူတို့ ဆုတ်ပြေးလျှင် ကျွန်ုပ်တို့က တရားသဖြင့် သူ့စစ်ကို လွယ်ကာသာ နိုင်မည်ကို မယူ။ သစ္စာပြုဟန်ဖြင့် မဖြောင့်မမှန်လိမ့်လည်လုပ်ကြံပြီးမှ အနိုင်ယူလိုသည်။ ရှေးက ဟံသာဝတီတွင် သိကြားမင်းဖန်ဆင်းသည့် အောင်မြေရှိသည်။ အသားမင်းသား မင်းပြုစဉ် ရန်သူကို တရားနည်းလမ်း

ဖြင့် အနိုင်ယူရန် မစဉ်းစားဘဲ ဥပါယ်ပြု၍ စဉ်းလဲမှုဖြင့် ရန်သူကို အနိုင်ယူခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဟံသာဝတီ ဟု ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ခဲ့ရာမှ အသားမင်းသား ဥပါယ်ပြု၍ ရန်သူကို အနိုင်ယူသည့် အဖြစ်ကြောင့် ဥပါယ်ဂို ဟုခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ (ထိုမှတစ်ဆင့် ပဲခူး ဟု ဆင့်ကဲပြောင်းလာသည်။) ယခုရိက္ခာပြတ်၍ ငတ်မွတ်နေသော အင်းဝစစ်ကို ကျွန်ုပ်တို့သခင် ရာဇာဓိရာဇ်သည် တရားနည်းလမ်းဖြင့် အလွယ်တကူ အောင်နိုင်မည်ကို မယူ။ စဉ်းလဲမှုဖြင့် ဥပါယ်ပြုပြီးမှ အနိုင်ယူမည်ကြံသည်။ အောင်သည်ထားဦး၊ ပဲခူးအမည်ကို ဖျက်၍ မည်သို့ဆက်လက်ခေါ်ဝေါ်ရပါမည်နည်း။ ယင်းသို့ ကျွန်ုပ်စိတ်တွင် စဉ်းစားမိသဖြင့် ဟယ် သတိုး အရူး၊ စစ်အတွင်းမှာပြုသည့် သစ္စာမှန်ဖူးသည်ရှိသလောဟု ကျွန်ုပ်ပြောလိုက်သည်မှာ မှန်ပါသည်။ တရားနည်း လမ်း မကျသည့် အောင်မြင်မှုကို ကျွန်ုပ်မနှစ်သက်၍ သခင်၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကို ဖျက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။” (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၆)။

လဝွန်းအိန်သည် သေဒါဏ်အမိန့်ရပြီးမှ ဘုရင်အားလျှောက်လဲခွင့်ရသည်မှာ မွန်ပညာရှိအမတ်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော သမိန်ပြာဇ္ဇနှင့် အမတ်ဒိန်တို့၏ ရဲရင့်မှုနှင့် ပညာဉာဏ်တို့ကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ သမိန်ပြာဇ္ဇ နှင့် အမတ်ဒိန်တို့က “လဝွန်းအိန်သည် ထူးချွန်သော သူရဲကောင်းဖြစ်သည်။ အရှင်မင်းကြီး၏ ကျက် သရေကို တည်ဆောက်ပေးသော သူရဲကောင်းဖြစ်ပေသည်။ သည်လောက်ကြီးသော ရန်သူဘေးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရစဉ်၊ သည်လောက်ကြီးသော စစ်ပွဲသဘင်ကျင်းပနေစဉ်၊ သူ့ကိုသတ်ပစ်မည်ဆိုပါက သူလို စွမ်းပကားကြီးသော သူရဲကောင်းတစ်ယောက်ကို အစားထိုး၍ မှီမည်လော။ ရန်သူတစ်ဖက်သားကို အား ပုံသလိုမဖြစ်ချေသလော” ဟု ရဲဝင့်စွာ လျှောက်တင်၏။

သမိန်ပြာဇ္ဇနှင့် အမတ်ဒိန်တို့က ဆက်လက်၍ “အရှင်မင်းကြီးနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကြံစည်ထားသည့် လျှို့ဝှက် ချက်ကို လဝွန်းအိန်သိထားပါလျှက် သည်လောက်ကြီးသောအကြံကို သူဖျက်သည်မှာ သူ့မှာ အကြောင်း ယုတ္တိတစ်ခုခုရှိလေမည်။ ယခုသူ့ကို ခေတ္တနှုတ်ယူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ စစ်ဆေးမေးမြန်းပါရစေ” ဟု လျှောက် ထားသဖြင့် သက်ဦးဆံပိုင်ဘုရင် ရာဇာဓိရာဇ်လည်း သတိတရားရကာ လဝွန်းအိန်ကို အကျိုးအကြောင်း လျှောက်ထားစေခြင်းဖြစ်သည်။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၅၊ ၂၅၆)။

လဝွန်းအိန် အသက်နှင့်ရင်း၍ ကတိသစ္စာ၏ တန်ဖိုးကို ကာကွယ်ခဲ့မှုသည် လေးစားဂုဏ်ယူဖွယ်ရာ ဖြစ် ပါသည်။ မွန်လူမျိုးတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို အမြော်အမြင်ဖြင့် ကာကွယ်ခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာဘုရင်၏ အကောက်ကြံမှုကြောင့် လဝွန်းအိန် ကျဆုံးခဲ့ရသဖြင့် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာကို ကျဆင်းစေခဲ့ပါသည်။

ဘုရင်မင်းခေါင်၏သားတော် မင်းရဲကျော်စွာနှင့် ရာဇာဓိရာဇ်တို့ တိုက်သည့်စစ်ပွဲတွင် မင်းရဲကျော်စွာက ရာဇာဓိရာဇ်ထံသို့ မွန်သူရဲကောင်းတစ်ဦးနှင့် မြန်မာသူရဲကောင်းတစ်ဦးတို့ ဧရာဝတီမြစ်ပြင်တွင် လှေ တစ်စီးစီ စီး၍ တိုက်ရန် ကမ်းလှမ်းသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်ကသဘောတူပြီး လဝွန်းအိန်ကို စေလွှတ်သည်။ မင်းရဲကျော်စွာက မြန်မာသူရဲကောင်း စုက္ကတေးစီးသော လှေတစ်စီးကို အယောင်ပြုပြီး လဝွန်းအိန် မြစ်ပြင်ထွက်လာချိန်တွင် မြောင်းအတွင်း ကွယ်ဝှက်ထားသော အခြားလှေသုံးစီးမှ မြန်မာစစ်သည်များ ထွက်လာကာ မြန်မာဘက်မှ လှေလေးစီးဖြင့် လဝွန်းအိန်အား ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်သဖြင့် လဝွန်းအိန် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။ (ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၅၄၊ ၂၅၅)။

စစ်ဆင်ရေးတွင် ရန်သူ၏အင်အားကို ယုတ်လျော့စေရန်နှင့် ရန်သူကို အနိုင်ယူရန် မတရားသဖြင့် အ ကောက်ကြံခြင်းသည် စစ်ပရိယာယ်ဟု မခေါ်ဆိုထိုက်ပါ။ တစ်ဦးချင်း စီးချင်းထိုးမည်ဟု သဘောတူညီ ကြပြီးမှ လဝွန်းအိန် တစ်ဦးတည်းအား မြန်မာလှေ လေးစီးဖြင့် ဝိုင်းဝန်းတိုက်ခိုက်ခြင်းသည် စစ်ပရိ ယာယ် မဟုတ်ပါ။ လိမ်လည်အကောက်ကြံမှုသာ ဖြစ်ပါသည်။ ရန်သူကို တရားသဖြင့်သာ တိုက်ခိုက် အနိုင်ယူလိုသူ လဝွန်းအိန်သည် မင်းရဲကျော်စွာ၏ မတရားမှုကြောင့် ကျဆုံးခဲ့ရသည်။

လဂွန်းအိန်ကျဆုံးမှုသည် ကတိသစ္စာကို တန်ဖိုးထားသော သူရဲကောင်းတစ်ဦး ဆုံးရှုံးယုံမျှမက မြန်မာ မင်းနှင့်တကွ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ညှိုးနွမ်းခဲ့ရသည်။ ထို့ပြင် မင်းရဲကျော်စွာ၏ဖခင် ဘုရင်မင်း ခေါင် စစ်ချီစဉ်က လဂွန်းအိန်သည် မြန်မာစစ်တပ်ကို ထိုးဖောက်၍ ဘုရင်မင်းခေါင်၏ တဲနန်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ ဘုရင်မင်းခေါင်အား လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် အခွင့်သာခဲ့သော်လည်း၊ မင်းဧကရာဇ်တို့ အား မသတ်ထိုက်ဟု ယူဆသဖြင့် မသတ်ဘဲ၊ ဘုရင်မင်းခေါင်၏ လက်သုံးတော် ပတ္တမြားကျောက်စီစား နှင့် ရွှေကွမ်းအစ်တို့ကိုသာ ယူဆောင်ခဲ့ပြီး၊ ရာဇဓိရာဇ်အား ဆက်သခဲ့သည်။ (ရာဇဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံ ကျမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၆၀၊ ၂၆၁)။ မင်းရဲကျော်စွာအနေဖြင့် မိမိ၏ဖခင်အား အသက်လွှတ်ခဲ့ဘူးသူ လဂွန်း အိန်ကို အကောက်ကြံ၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့မှုသည် တရားမဲ့ရာ ရောက်ပါသည်။

နိဂုံး။

စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးတို့တွင် ကတိသစ္စာ ပျက်ယွင်းခဲ့သည့် အထောက်အထားများသည် ရှေးမြန်မာဘုရင် များလက်ထက်ကပင် ရှိနေခဲ့သည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်လည်း ပင်လုံကတိ ပျက်ယွင်းခြင်း၊ အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များ ပျက်ယွင်းခြင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲကတိ ပျက်ယွင်းခြင်းနှင့် လေးပွင့်ဆိုင် ကတိ ပျက်ယွင်းခြင်းတို့သည် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များအပေါ် ယုံကြည်မှုပျက်ယွင်းစေပါသည်။ ယုံကြည်မှု မတည်ဆောက်နိုင်လျှင် ငြိမ်းချမ်းရေးလည်း တည်ဆောက်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် သမိုင်းတလျှောက် ကတိမတည်သူများအဖြစ် တွင်ကျန်ရစ်မည်ကိုလည်း စိုးရိမ်စရာ ဖြစ်ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီရေး ကြိုးပမ်းကြသူများနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များအတွင်း ညှိ နှိုင်း သဘောတူညီထားကြသည့် ပဋိညာဉ်များကိုလည်း စောင့်ထိန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ မယ်သရောထ သဘောတူညီချက် (၁၉၉၇) နှင့် ရွှေဂုံတိုင်ကြေငြာစာတမ်း (၂၀၁၀) အစရှိသည့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ အထင်အရှား ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ မယ်သရောထ သဘောတူညီချက်တွင် လက်နက် ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့များ၊ ဒီမိုကရေစီအင်အားစုများနှင့် မြန်မာ့တပ်မတော်တို့ သုံးပွင့်ဆိုင် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးရေးကိုတောင်းဆိုခဲ့ကြသော်လည်း အစိုးရ၏တစ်နိုင်ငံလုံးအပစ်ရပ်စာချုပ် (NCA) လက်မှတ်ထိုး ရေး ကိစ္စတွင် ကွဲပြားကုန်ကြသည်။ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် (NLD) ၏ ရွှေဂုံတိုင်ကြေငြာစာတမ်း တွင် ၁၉၉၀ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်ကိုအသိအမှတ်ပြုရေး ပါဝင်ခဲ့သော်လည်း အကျေအလည် ဆွေးနွေးခဲ့ ခြင်းမရှိဘဲ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲဝင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးအခြေအနေ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကြောင့် မူဝါဒပြောင်းလဲမှုများ ရှိနိုင်သော်လည်း သဘောတူညီချက်များ ချမှတ်စဉ်က ပါဝင်ခဲ့သူများနှင့် ဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းပြီးမှသာ မူဝါဒအသစ်ကို ချမှတ်သင့်သည်။ မိမိဆန္ဒအလျောက် သဘောတူညီချက်ကို စွန့်ခွါပါက ကတိသစ္စာ ပျက်ရာရောက်ပါသည်။

လူမျိုး၏ဂုဏ်သိက္ခာ၊ နိုင်ငံ၏ဂုဏ်သိက္ခာကို မြှင့်တင်လိုသောဆန္ဒဖြင့် ဤစာကိုရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကျောင်းဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည့်အလျောက် ပညာရေးမှတစ်ဆင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်း သူများ၊ တရားမျှတသူများ၊ မေတ္တာတရားရှိသူများ ဖြစ်ကြစေလျက်၊ တွေးခေါ်မြော်မြင်မှုရှိသော၊ ကတိ သစ္စာတည်သော၊ မြင့်မြတ်သော၊ လူမျိုးများအဖြစ် ဂုဏ်သတင်းထင်ရှားစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဒေါက်တာသိန်းလွင်
ပညာရေးစနစ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကွန်ရက် (NNER)